

Dierenarts Tannetje Koning over de voeding van de hond (Bron: Degomeat.be)

DE VOEDING VAN DE HOND:

Geef de hond maar brokken, dan kan er niets misgaan. Dat is de kreet die heden ten dage heerst over de voeding van de hond. Klopt dat ook? Gaat er dan niets mis? Waar komt al die jeuk dan vandaan? Er komen steeds meer allergieën voor, steeds meer tumoren en onze honden worden er ook niet ouder op. Is dat direct te wijten aan de voeding?

Laten we een ding vooropstellen: goede voeding is de basis van een goede gezondheid. Immers: alle bouwstoffen moeten uit de voeding komen. Als het lichaam zijn uiterste best moet doen om in stand te blijven dan zijn er weinig energie en bouwstoffen over om ook nog eens voor een goede afweer te zorgen.

Wat is nu goede voeding? De ervaring leert mij dat goede voeding dat is wat het meeste lijkt op wat een wolf in het wild zou eten. Dus geen brokken, die bestaan uit veel granen en wat vleesmeel met toegevoegde vitaminen en dat alles heel hoog verhit. Nee, vlees, vers rauw vlees met botten en gemalen groente, dat is waar de hond het goed op doet.

WAT ZIT ER IN BROKKEN ?

Om te kunnen beoordelen wat brokken zijn zal ik eerst beschrijven hoe brokken gemaakt worden en wat er in zit. Zoals ik al zei: granen. Meestal vormen granen het hoofdbestanddeel van brokken. Omdat honden granen eigenlijk niet kunnen verteren, moeten de granen ontsloten worden. Extruderen is een vorm van ontsluiten. Daarvoor wordt het verhit, soms tot wel 120°C. Het vlees wat er in zit heeft uit praktische overwegingen de vorm van vleesmeel (en meel van bijproducten). Nog afgezien wat de kwaliteit van dit meel is. Laten we maar even van het gunstigste geval uitgaan dat het ook daadwerkelijk vleesmeel is en geen gemalen koppen en veren. Dit wordt samen met het graan verhit.

Door deze verhitting gaan de suikers in het graanmeel reageren met aminozuren uit het vleesmeel (zogenaamde Maillardreacties). Hierdoor ontstaan verbindingen die niet meer opgenomen kunnen worden door de darmen. Onder andere acrylamides, waarvan onlangs is aangetoond dat ze bij mensen kanker kunnen veroorzaken. Het aminozuur taurine verdwijnt hierdoor zo goed als geheel.

Veel mineralen gaan verbindingen aan en worden onoplosbare zouten, zo goed als alle vitaminen gaan verloren en de vetten oxideren.

Om de brokken weer compleet te krijgen worden de vitaminen en mineralen er later weer aan toegevoegd. Dit zijn echter synthetische vitaminen en mineralen en die worden niet zo gemakkelijk opgenomen door de darmen als de natuurlijke vorm.

Al met al worden de darmen hierdoor behoorlijk belast met veel onopneembare resten die alleen maar belastend werken en zelfs het lichaam langzaam maar zeker kunnen vergiftigen.

Brokken zijn "dood" voer. Alle bacteriën zijn vernietigd, alle enzymen zijn dood. Dat is wel handig want zo blijft het langer goed. Nadeel is alleen dat deze bacteriën en enzymen ook een nuttige functie hebben. De bacteriën zijn nodig om een stabiele darmflora op te bouwen en de enzymen zijn nodig om allerlei processen in het lichaam vlot te laten verlopen.

DIEPVRIESPIZZA

Om het geheel wat beeldender te maken vergelijk ik het geven van brokken met het eten van diepvriespizza aangevuld met een multivitaminenpreparaat. Elke dag weer. Er zit inderdaad alles in wat je nodig hebt, maar gezond is anders. Goede voeding is wat anders dan een optelsom van voedingsstoffen. Het geheel is meer dan de som der delen.

Naast de bekende vitamines, mineralen, eiwitten, vetten en koolhydraten zijn er nog ontelbare onbekende stoffen die ook noodzakelijk zijn voor een goede gezondheid en de enige manier om die niet over het hoofd te zien is: de natuurlijke grondstoffen gebruiken, vlees, groente en botten. Door te variëren krijgt het lichaam een rijke schakering aan stoffen binnen en kan het lichaam zelf kiezen wat het wel en niet nodig heeft. Net zoals bij de mens.

VETTEN

In brokken zitten weinig vetten. Dat kan namelijk niet want die blijven niet goed. Ook als er op de verpakking staat dat er omega-3 en 6 vetzuren in zitten.

Vetten, en al helemaal onverzadigde vetzuren, oxideren als ze blootgesteld worden aan licht en lucht. Ze moeten eigenlijk koel en donker bewaard blijven. Dan kun je als fabrikant er nog zoveel, al dan niet chemische, antioxidanten in doen, ze blijven niet goed. En dat terwijl de natuurlijke energiebronnen van de hond eiwitten en vetten zijn.

Dit verklaart waarom een beetje schapenvet toevoegen aan de brokken vaak een goede uitwerking heeft op de vacht van de hond. In dat geval zaten er te weinig vetten in de brokken.

MAAR WAT DAN WEL ?

Ik heb al een paar keer genoemd: vlees, groente en botten.

Eigenlijk moet dat wat onze hond eet, lijken of wat een wolf in het wild zou eten. Dat houdt in: een prooidier en wat besjes en andere vruchten die hij tegenkomt en eet als hij honger heeft.

Prooidieren bestaan uit rauw vlees, orgaanvlees, botten en darminhoud. Natuurlijk gaan wij geen darminhoud aan onze honden geven. Het kan wel maar is erg onsmakelijk en komt het knuffelen van de hond niet ten goede.

In plaats van darminhoud geven we gemalen rauwe groente of gekookte groente, liefst allebei, afgewisseld. Sommige vitamines gaan verloren met het koken en andere worden juist beter opneembaar. Daarom is afwisseling goed.

Het vlees mag van alle dieren afkomstig zijn, alleen geen rauw varkensvlees. Varkensvlees kan een virus bevatten dat de ziekte van Aujeszki veroorzaakt. Honden en katten zijn vele malen gevoeliger voor deze ziekte dan varkens.

Gebruik alleen vlees dat ook voor menselijke consumptie geschikt is, al is het alleen maar omdat u er

zelf ook met de handen aan zit.

Dus: kip, rund, lam, kalf, eend, duif, geit, konijn alles wat u te pakken kunt krijgen mag. Eieren mogen ook, cottage cheese, tahoe en vis. Afwisseling is belangrijk. Kip is goedkoop en gemakkelijk aan te komen, maar geef uw hond niet elke dag kip. Probeer ten minste drie keer per week een ander soort vlees te geven.

Als u vis geeft, kies zoveel mogelijk voor hele vissen, met alles er op en er aan.

BACTERIËN

Rauw vlees is eng want er zitten enge bacteriën op! Dat is zo. Maar hoe denkt u dat een wolf dat doet? Die loopt ook niet met een pannetje water rond om alles eerst te koken. Door allerlei bacteriën binnen te krijgen, wordt de weerstand van uw hond ook beter. Het lichaam leert omgaan met de verschillende bacteriën die op vlees zitten. Wolven, en sommige honden ook, begraven soms hun prooi en graven die weken later weer op om het met veel smaak op te eten. Reken maar dat daar bacteriën in zitten. Een hond met een stabiele darmflora zou dat ook moeten kunnen.

Al die honden die bij de minste geringste voedselverandering van slag zijn hebben te weinig bacteriën in hun darmen en meestal hebben ze al jarenlang hetzelfde voedsel gegeten zodat ook hun verteringsenzymen helemaal zijn aangepast op die voeding.

Voor beginnende honden en eigenaren, kan het verstandig zijn om eerst een paar weken gekookt vlees te geven. Dat vlees moet dan steeds lichter gekookt worden en zo kan de hond (lees: zijn maag en darmen) langzaam wennen aan de verandering. Uiteindelijk geeft u het vlees helemaal rauw. Overigens moet u zelf wel maatregelen nemen als u het vlees voor uw hond snijdt of anderszins aanraakt. Schoon materiaal gebruiken, goed uw handen wassen en snijplank en mes ook goed reinigen voordat u het weer gebruikt.

GROENTE

Groente bevat veel vitamines en mineralen, een deel koolhydraten en wat eiwitten. De koolhydraten zijn deels onoplosbaar en zorgen zo voor vezels om het volume van de ontlasting iets te doen toenemen.

Alles mag behalve ui en prei. De rauwe groenten moeten zo fijn mogelijk gemalen worden, omdat hele rauwe groente niet verteerd wordt. Honden missen de enzymen om plantaardige cellen stuk te maken. Dus dat moet voor hun gebeuren en dat kan door het fijn te malen in de keukenmachine of sapcentrifuge. Fruit mag ook in geringe mate toegevoegd worden.

Met behulp van de groenten kunt u een beetje het gewicht van uw hond regelen. Te dikke honden veel groenten en weinig vlees. Honden die juist veel energie nodig hebben omdat ze mager zijn kunt u beter wat meer vetten geven.

Veel honden lusten geen groente. Dus dan moet het gemengd worden met het vlees of het orgaanvlees, yoghurt of een eitje.

ORGAANVLEES

Als een wolf een prooidier eet, eet hij ook de organen op. In orgaanvlees zitten veel verschillende vitamines en het is dus een waardevolle voedingsbron. Probeer zoveel mogelijk verschillende organen te pakken te krijgen. Hart, pens, nieren, long, lever. En van zoveel mogelijk verschillende dieren.

Voorals pens is erg waardevol vanwege de bacteriën, vitamines en mineralen die er in zitten. Probeer lappen vuile pens te pakken te krijgen en laat uw hond er (in de tuin!) heerlijk aan trekken. Een hond vindt meer bevrediging in een half uurtje sjorren aan zo'n lap pens dan aan een bak brokken die hij in een slok op heeft.

BOTTEN

Botten zijn een verhaal apart. Mensen zijn altijd bang dat botten splinteren. Dat kan ook maar rauwe botten splinteren minder dan gebakken of gekookte botten. Botten dus altijd rauw geven.

Botten met veel vlees er op geven minder gauw problemen met splinteren of verstopping. Dat zijn bijvoorbeeld: kippenvleugels, -nekken of -poten. Ook lamsribben, -wervels en schouderbladen zijn erg geschikt. Een grote hond kan een hele kip krijgen. Dragende botten, dus poten zijn vaak te hard. De tanden slijten te veel, ze kunnen ze niet opeten of ze geven verstopping. Hetzelfde geldt voor botten van grote, volwassen dieren. Botten van jonge of kleine dieren zijn beter.

Botten kauwen is een leuke bezigheid voor honden die zich vervelen en het is een genot om te zien hoe ze zelf genieten. Voor hongerige honden is het een manier om op een rustig tempo voedsel binnen te krijgen. Voor te dikke honden is het een mooie methode om hun hongergevoel te bestrijden.

En het is een voortreffelijk middel tegen tandsteen. Zelfs tandsteen dat er zit gaat weg. Met honden die geen botten gewend zijn moet u rustig beginnen.

Het liefst met een bot dat zo groot is dat hij niet in zijn geheel in kan slikken. En dan kan het nog wenselijk zijn om het bot even vast te houden, zodat hij er echt op gaat kauwen en niet er zo groot mogelijke stukken afbijt om die in te slikken.

Houd altijd een oogje op uw hond als hij met een bot bezig is.

WAT GEEF IK MIJN HOND ?

Het valt niet mee om van brokken ineens over te schakelen op versvoer. En voordat u daaraan begint is het toch wenselijk om eerst wat meer informatie er ervaringen te verzamelen. Internet is een geschikte plek waar u veel informatie over zelf eten maken kunt vinden. Een goed voorbeeld is: www.barfplaats.nl.

Dat is een forum waar mensen die zelf eten maken ervaringen uitwisselen en ze helpen ook mensen

die net willen beginnen. Een aanrader voor wie serieus overweegt om vers te gaan voeren. Voor mensen die het niet te ingewikkeld willen maken en die een gezonde hond hebben zonder klachten, is het eenvoudiger om geregeld complete versvleesvoeding te geven. Er zijn inmiddels diverse goede diepvries versvleesvoedingen op de markt.

Zolang er voor de helft brokken worden gegeven hoeft de aanvulling niet volledig te zijn. Bij voorkeur de brokken niet mengen met het verse vlees. Voor honden zonder gezondheidsklachten is twee hele dagen in de week versvlees aan te raden. U zult merken dat uw hond toch nog net iets beter wordt; de vacht iets mooier, meer energie, een betere weerstand, minder vlooiën.

Voor honden met klachten, met name huid- en maagdarmlaesten is het aan te raden om toch zoveel mogelijk over te stappen op versvleesvoer. Diepvries of zelfgemaakt, dat maakt niet zo heel veel uit. Ongeveer 70-80% van de huid en maagdarmlaesten verbetert aanzienlijk op versvleesvoer.

Onder huidlaesten reken ik ook hot spots, oorontstekingen en anaalklierproblemen. Ook andere klachten kunnen verbeteren op versvleesvoer. Zelfs gedragsproblemen willen nog wel eens minder worden, hyperactieve honden worden rustiger en rustige honden wat energiekeker.

Al met al een heel ander verhaal dan: "geef maar brokken". Een stuk gecompliceerder maar de ervaring leert ook dat de dieren er een stuk gezonder van worden. Minder klachten, meer weerstand, schonere tanden. Of ze ook ouder worden is nog niet bekend, maar dat moet de praktijk uitwijzen.